

Prikazi, osvrti i ocjene

NOVI POTICAJI DRAMSKOM ODGOJU U NASTAVI

(Gordana Fileš i sur., *Zamisli, doživi, izrazi! Dramske metode u nastavi hrvatskoga jezika*. ur. Valentina Lugomer, Hrvatski centar za dramski odgoj – Pili-poslovi d.o.o., Zagreb, 2008.)

Knjiga *Zamisli, doživi, izrazi! Dramske metode u nastavi hrvatskoga jezika*, koju je 2008. objavio Hrvatski centar za dramski odgoj u suizdavaštvu s tvrtkom Pili-poslovi d.o.o., predstavlja vrijedan doprinos implementiranju nerijetko unutar dječjih kazališta zatvorenih metoda dramskoga odgoja u svakodnevnu nastavu. Ne čudi stoga da su autorice knjige, njih osam, Gordana Fileš, Dunja Jelčić, Nataša Jurić Stanković, Valentina Lugomer, Marica Motik, Branka Pečaver, Ksenija Rožman i Marija Tuksar, osnovnoškolske nastavnice hrvatskoga jezika i književnosti koje su svoje bogato praktično iskustvo ugradile u ovaj priručnik.

Priručnik je sastavljen od četiriju cjelina. U prvoj se cjelini donose izvori znanja o dramskome odgoju, obrazlažu se osnovni pojmovi povezani s dramskim metodama učenja i poučavanja te se upućuje na mogućnosti uvođenja dramskoga odgoja u nastavu hrvatskoga jezika. Dramski se odgoj određuje kao oblik učenja i poučavanja izlaganjem učenika dramskom iskustvu, a metode se dramskoga odgoja ubrajaju u tzv. iskustveno učenje. Upravo unutar kategorije *iskustvenoga*, navode autorice, dramski je odgoj moguće usporediti s drugim suvremenim didaktičkim konceptima poput praktične i istraživačke nastave koji nastoje knjiško učenje zamijeniti iskustvenim. Medij kojim se dramske metode (kao metode poučavanja i učenja iskustvom) ostvaruju u nastavnome procesu ponajprije čini dramski izraz, tj. svaki oblik izražavanja u kojemu su stvarni ili izmišljeni događaji, bića, predmeti i dr. predstavljeni odigranim ulogama i situacijama. Ističe se kako dramskim izrazom može postati bilo što, uključujući prozne i pjesničke tekstove podvrgnute dramatizaciji, a same je dramske metode moguće instrumentalizirati u nastavi književnosti, jezika, jezičnoga izražavanja te medijske kulture. Također se obrazlažu odgojno-obrazovni učinci takva načina rada. Osim što se učenicima dramatizacijom približavaju nastavni sadržaji, implementacija metoda dramskoga odgoja razvija dramsku sposobnost svojstvenu svakom čovjeku, dramski aktivira pojedince izložene takvu iskustvu, razvija govorne i izražajne sposobnosti i vještine, motoričke sposobnosti, maštu i kreativnost te pomaže u izražavanju i razvijanju osje-

ćaja, sklonosti, sposobnosti i stavova. Dramski pristup djeluje odgojno u različitome smislu: pomaže sudionicima dramske aktivnosti u stjecanju i razvijanju društvene svijesti i njezinih sastavnica (kritičnosti prema drugima i prema sebi, odgovornosti, snošljivosti), razvija humana i moralna uvjerenja te pomaže u razvijanju i razumijevanju međuljudskih odnosa.

U drugoj su cjelini navedene i opisane dramske igre, vježbe i tehnike. Tražim skupinu, riječ s pokretom, ogledalo, zaljuljana boca, voćna salata, pad na leđa, vođena mašta, zamišljeni predmet, mreža rečenica, moja omotnica, govori lako, vrući stolac, živa slika, geste za tuđi govor samo su neke od njih. Većina ih je preuzeta iz dramskih radionica, ali mnoge su primjere osmislile autorice knjige. Uz svaki je primjer naveden metodički obrazac, struktura i napomena za nastavu hrvatskoga jezika te razina zahtjevnosti za učenika/igrača i učitelja/voditelja. Kako bi se korisnicima priručnika omogućio visok stupanj kreativnosti, svi su primjeri opisani u osnovnome obliku.

U trećoj su cjelini predstavljene mogućnosti primjene dramskih metoda u nastavi hrvatskoga jezika po predmetnim područjima. Autorice donose prilagodbe dramskih igara, vježbi i tehnika u nastavi jezika (npr. za učenje i poučavanje o vrstama riječi, komparaciji pridjeva, glagolskim oblicima, vrstama rečenica, tvorbi riječi, hrvatskim narječjima), jezičnoga izražavanja (npr. za opisivanje osobe, prepričavanje, stvaranje basne, monolog i dijalog, raspravljanje), književnosti (u interpretaciji pojedinih književnih djela, npr. *Eko Eko, Kraljević i prosjak, Kameni svatovi, Duga, Mali kraljević, Alkar* i dr.) te medijske kulture (za sadržaje poput interneta, filma, radija).

U posljednjoj, četvrtoj cjelini autorice daju nekoliko ideja za stvaranje dječjih predstava s polazištem u nastavi književnosti, npr. prema Cesarićevu *Oblaku*, Prevertovu *Lošem učeniku* i dr. Ističu pritom kako je sam proces stvaranja (barem) jedako bitan kao i konačni scenski uradak.

Iako je dramski odgoj prisutan tridesetak godina u hrvatskim dječjim kazalištima, napominje urednica, u osnovne je škole uveden tek nedavno. Stoga je cilj priručnika pridonijeti poticanju primjene dramskih metoda u svim razredima osnovne škole, a osobito, što je dosad bilo zapostavljeno, u radu s učenicima viših, sedmih i osmih razreda. S obzirom na činjenicu da autorice donose brojne (nove) primjere primjene dramskih metoda u nastavi te im daju teorijsku pozadinu, *Zamisli, doživi, izrazi* nada se kao iznimno vrijedan doprinos metodici nastave hrvatskoga jezika i književnosti u cjelini, a višestruka potvrđenost u praksi iskušanih igara, vježbi i tehnika čini ovaj priručnik primjerenim za modernu školu, za djecu našega vremena spremnu na izazove današnjice.

Igor Marko Gligorić

SVEUČILIŠNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE 2012.

U Zagrebu 27. lipnja već tradicionalno započinje Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture. Školu organiziraju Sveučilište u Zagrebu i Hrvatska matica iseljenika, a program je namijenjen mladima hrvatskoga podrijetla te svim drugim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti znanja o hrvatskoj kulturi i hrvatskome jeziku.

Direktorica Škole prof. dr. sc. Zrinka Jelaska okupila je predavače s velikim iskustvom u poučavanju hrvatskoga jezika kao inojezičnoga te time stvorila tim koji visokostručno i s ljubavlju prenosi znanja studentima i vodi ih u njihovu upoznavanju hrvatske kulture. Osimiskusnih profesora u radu Škole sudjeluju i mlađi predavači koji u poticajnoj okolini stječu iskustva, znanja i vještine u poučavanju hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika. Godine 2012. nastavu je za trideset osam studenata iz deset europskih i prekoceanskih zemalja (Švicarske, Španjolske, Češke, Italije, Francuske, SAD-a, Kanade, Južne Koreje, Australije i Novoga Zelanda) izvodilo osam predavača: Marija Bošnjak, dr. sc. Jasna Novak Milić, dr. sc. Petar Vuković, Zrinka Kolaković, Aida Korajac, Ana Grgić, Adam Vuk i Igor Marko Gligorić.

Akademski je program organiziran u 110 sati nastave, a studenti su prema razini znanja hrvatskoga jezika podijeljeni u početnu, srednju i naprednu skupinu. Zanimljivosti radi valja napomenuti kako skupine nose nazive poznatih hrvatskih proizvoda (proteklih su godina nazvane po hrvatskim kulturnim znamenitostima, kulinarskim specijalitetima, slasticama i sl.). Na taj način studenti upoznaju hrvatske proizvode, tradiciju, kulturne i povijesne znamenitosti – sve ono po čemu je Hrvatska poznata u svijetu. Nastava se svakodnevno održava u trima modulima: modulima gramatičkih i lektorskih (konverzacijskih) vježbi te modulu jezičnih vještina. Studentima je omogućeno i pohađanje dodatne nastave. Nakon uspješnog ispunjenja obveza polaznici dobivaju diplomu Sveučilišta u Zagrebu, svjedodžbu s upisanim ocjenama te potvrdu o stečenih 8 ECTS bodova.

Nastavni se materijali prilagođuju potrebama pojedinoga studenta i pojedine skupine: pristup je prilično individualiziran i usmjeren na pojedinca, a predavači uspješno integriraju gramatičke i lektorske vježbe

s jezičnim vještinama u cjelinu kako bi se naglasila važnost razvijanja cjelovite jezične sposobnosti, a sve u cilju što uspješnijega i lakšega ovladavanja gradivom. Tijekom nastavnoga procesa nastoji se razviti svijest o izražajnim mogućnostima hrvatskoga jezika, važnosti ispravne uporabe gramatičkih pravila u najširem smislu, ističe se potreba ovladavanja gramatikom te se nastavi u cjelini u svakome trenutku nastoji pridati pragmatička dimenzija. Po završetku predavanja i vježbi studenti procjenjuju uspješnost nastavnika i programa ispunjavanjem anketnoga upitnika. Povratna informacija nastavnicima je dragocjena iz više razloga te predstavlja potvrdu kvalitete obavljenoga posla.

Osim predavanja koja se odnose na hrvatski jezik studenti pohađaju i predavanja o hrvatskoj povijesti i kulturi koja drži dr. sc. Tvrtko Jakovina. Uz akademska i terenska predavanja taj dio programa uključuje i stručno vođene posjete raznim muzejima (npr. Hrvatskomu povijesnom muzeju), galerijama, umjetničkim izložbama, kazališnim predstavama i koncertima (npr. u Klovićevim dvorima), kulturnim događanjima (npr. Tajne Griča), kulturnim i znanstvenim ustanovama, obilasku Zagreba, susrete s poznatim hrvatskim umjetnicima, studijske izlete u Hrvatsko zagorje i na Plitvička jezera te druge kraće izlete (npr. na Sljeme). Svake godine organizirana je i svečana zajednička večera studenata i predavača na kojoj se studentima predstavlja hrvatska kuhinja te ih se upoznaje s hrvatskom tradicijom (npr. klapskim pjevanjem).

Cilj je Škole upoznati studente s hrvatskim jezikom i hrvatskom kulturom, približiti im hrvatsku tradiciju raznovrsnim programom i brojnim izletima, učiniti njihov boravak u Hrvatskoj što ugodnijim, uputiti ih na iznimnu vrijednost hrvatske materijalne i nematerijalne baštine. Potvrda uspješnog ispunjenja zadaća koje si djelatnici postavljaju sve je veće zanimanje za rad Škole i u Hrvatskoj i u inozemstvu.

Igor Marko Gligorić

BILJEŠKE O AUTORIMA

Igor Marko Gligorić student je kroatistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Dijana Mikšić profesorica je hrvatskoga jezika i književnosti u Prometno-tehničkoj školi u Šibeniku.

Dr. sc. **Josip Miletić** asistent je u Odjelu za kroatistiku i slavistiku Sveučilišta u Zadru.

Marija Novaković profesorica je hrvatskoga jezika i književnosti u Osnovnoj školi Srinjine.

Mr. sc. **Vlatka Troha** učiteljica je u Osnovnoj školi Mladost u Zagrebu i vanjska suradnica Učiteljskog fakulteta u Zagrebu.

UPUTE SURADNICIMA

Časopis „Hrvatski” objavljuje izvorne znanstvene, pregledne i stručne radove, izlaganja sa znanstvenih skupova te prikaze praktičnih iskustava iz nastave hrvatskoga jezika i književnosti, govornoga i pismenoga izražavanja te medijske kulture, koji nisu objavljeni u drugim javnim glasilima. Svi će radovi uobičajeno biti recenzirani i kategorizirani u skladu s međunarodnim načelima i pravilima o objavljivanju znanstvenih i stručnih tekstova u časopisima. Prikazi i ocjene knjiga, časopisa, znanstvenih i stručnih skupova neće biti kategorizirani.

Priloge objavljujemo u skladu s abecednim redoslijedom suradničkih prezimena i imena. Izvorni radovi mogu imati do 80.000 znakova; izlaganja sa znanstvenih skupova, pregledni radovi, stručni radovi i prikazi praktičnih iskustava do 40.000 znakova; prikazi i ocjene knjiga, časopisa, znanstvenih i stručnih skupova do 20.000 znakova.

Suradnici su odgovorni za jezičnu urednost svojih tekstova; sudjeluju u korekturi tekstova tijekom prijeloma časopisa. Tekstovima koji će biti objavljeni u dijelu časopisa *Rasprave i članci* treba priložiti sažetak i ključne pojmove, nazive ili riječi do 1.500 znakova na hrvatskome i jednome svjetskom jeziku.

Časopis se tiska na hrvatskome jeziku. Rukopisi se ne vraćaju.

UPUTE PRETPLATNICIMA

Časopis „Hrvatski” izlazi dva puta godišnje. Cijena jednoga primjerka: 40 kuna. Godišnja pretplata: 70 kuna.

Pretplata se doznajuje na žiroračun: 2360000-1101551990-7, Hrvatsko filološko društvo (za časopis „Hrvatski”), Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb.

Molimo Vas da nam nakon svake uplate pošaljete presliku uplatnice. Preslike možete slati na adresu:

Ana Ćavar, prof.
Filozofski fakultet
Odsjek za kroatistiku
Ivana Lučića 3
10000 Zagreb

